ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

Հ Ր Ա Մ Ա Ն

« 26 » հունվարի 2018թ. **N 20 - Ա**

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐԵՆԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻՑ ԲԽՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ 2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016 թվականի դեկտեմբերի 1-ի «Հայաստանի Հանրապետության պարենային անվտանգության ապահովման հայեցակարգից բխող միջոցառումների 2017-2021 թվականների ծրագրին հավանություն տալու մասին» N 48 արձանագրային որոշման 11-րդ կետով հավանության արժանացած N1 հավելվածի՝ Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության ոլորտի 2018 թվականի միջոցառումների կատարումն ապահովելու նպատակով.

Հ Ր Ա Մ Ա Յ Ո Ւ Մ Ե Մ՝

1. Հաստատել Հայաստանի Հանրապետության պարենային անվտանգության ապահովման հայեցակարգից բխող գյուղատնտեսության ոլորտի 2018 թվականի միջոցառումների ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր)՝ համաձայն հավելվածի:

2. Նախարարի տեղակալներին՝ ապահովել Ծրագրում ներառված միջոցառումների իրականացումը:

3. Նախարարության աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների ղեկավարներին՝ մինչև 2018 թվականի ապրիլի 5-ը, հունիսի 20-ը, հոկտեմբերի 5-ը և նոյեմբերի 30-ը նախարարության աշխատակազմի գյուղատնտեսության զարգացման ծրագրերի վարչություն ներկայացնել

հաշվետվություն՝ Ծրագրում ներառված միջոցառումների կատարման ընթացքի մասին՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարի 2011 թվականի հունվարի 31-ի N 10-Ա հրամանով (այսուհետ՝ Հրաման) հաստատված կարգի N 2 ձևի:

4. Նախարարության աշխատակազմի գյուղատնտեսության զարգացման ծրագրերի վարչության պետ Հ. Ծպնեցյանին՝ ամփոփել սույն հրամանի 3-րդ կետով նախատեսված՝ աշխատակազմի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումներից ստացված հաշվետվությունները և մինչև յուրաքանչյուր եռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ն ամփոփ հաշվետվությունը Հրամանով սահմանված ընթացակարգով ներկայացնել հաստատման:

5. Սույն հրամանի 3-րդ և 4-րդ կետերի կատարման նկատմամբ հսկողությունը վերապահել նախարարության աշխատակազմի ղեկավարին:

6. Սույն հրամանի կատարման նկատմամբ հսկողությունը վերապահել Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարին:

ՆԱԽԱՐԱՐ՝

Ի. ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Հավելված
Հայաստանի Հանրապետության
գյուղատնտեսության նախարարի
2018 թվականի -ի
N ... հրամանի

ԾՐԱԳԻՐ
Հայաստանի Հանրապետության պարենային անվտանգության ապահովման հայեցակարգից բխող գյուղատնտեսության ոլորտի 2018 թվականի միջոցառումների

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Սերմնաբուծության զարգացման ծրագրի իրականացում	Բուսաբուծության ճյուղի ինտենսիվացման պայմանների ստեղծում, անհայտ ծագման սերմերի օգտագործման բացառում, մշակաբույսերի բերքատվության բարձրացում, բուսաբուծական մթերքների արտադրության ծավալների ավելացում: Բերքատվության աճի արդյունքում բուսաբուծության ճյուղի արդյունավետության բարձրացում, սերմնանյութի և բուսաբուծական մթերքների որակի բարելավում, բուսաբուծական արտադրանքի մրցունակության բարձրացում	Աշոտ Հարությունյան Ռոբերտ Մակարյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպանության վարչություն Գիտական և գյուղատնտեսության աջակցության կենտրոնների համակարգման բաժնի պետ «Երկրագործության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ «Բանջարաբոստանային եվ տեխնիկական մշակաբույսերի գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ	Ռ.Նազարյան Մ.Աթոյան Ա.Ղուկասյան Գ.Սարգսյան	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանո-թագրու-թյուն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակա-տարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
				«Գյումրիի սելեկցիոն կայան» ՓԲԸ «Սերմերի գործակա-լություն» ՊՈԱԿ	Ռ.Կարախանյան Վ.Մանուկյան			
2	Հանրապետությունում առաջնային սերմնաբու-ծության զարգացման և բարձր վերարտադրու-թյան սերմերով ինքնա-բավության մակարդակի բարձրացմանն ուղղված ծրագրերի իրականացում	Սերմնաբուծության բնագավառում երկրի անկախության մակար-դակի բարձրացում: Բու-սաբուծական արտա-դրանքի արդյունավե-տության և մրցունա-կության բարձրացում: Բույսերի նոր սորտերի արտոնագրման և օգ-տագործման կանոնա-կարգում (տարեկան 10-15 նոր սորտերի օգտա-գործման թույլտվու-թյան ձևակերպում), սերմերի լաբորատոր հետազոտություն (տարեկան շուրջ 14.0 հազար տոննա)	Աշոտ Հարությունյան Ռոբերտ Մակարյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպանության վարչություն Գիտական և գյուղա-տնտեսության աջակցության կենտ-րոնների համա-կարգման բաժնի պետ «Երկրագործության գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ «Բանջարաբոստա-նային եվ տեխնիկա-կան մշակաբույսերի գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ «Գյումրիի սելեկցիոն կայան» ՓԲԸ «Սերմերի գործա-	Ռ.Նազարյան Մ.Աթոյան Ա.Ղուկասյան Գ.Սարգսյան Ռ.Կարախանյան Վ.Մանուկյան	ՀՀ տարածքա-յին կառավար-ման և զար-գացման նա-խարարություն ՀՀ մարզպե-տարաններ	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանո-թագրու-թյուն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակա-տարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
				կալություն» ՊՈԱԿ				
3	Սերմերի որակի ստուգման և պետական սորտափորձարկման ծրագրի իրականացում	Կոնդիցիոն սերմերի վերարտադրության ծա-վալների ավելացում տարեկան 3-5 %-ի չա-փով: Գյուղատնտեսա-կան մշակաբույսերի բերքատվության բարձ-րացում, ճյուղի ինտեն-սիվացում	Աշոտ Հարությունյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպա-նության վարչու-թյուն «Սերմերի գործակալություն» ՊՈԱԿ	Ռ.Նազարյան Վ.Մանուկյան	-	2018թ. ընթացքում	
4	Հողերի ագրոքիմիական հետազոտության և բեր-րիության բարձրացման ծրագրի իրականացում	Հիմնավորված պարար-տացման սխեմաների կիրառման միջոցով գյուղատնտեսական նշանակության հողերի վիճակի բարելավում, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքա-տվության բարձրացում: Տարեկան շուրջ 170 գյուղական համայնք-ների համար ագրոքի-միական քարտեզների պատրաստում	Աշոտ Հարությունյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպա-նության վարչու-թյուն «Ագրոքիմիական ծառայություն» ՊՈԱԿ	Ռ.Նազարյան Վ.Դավթյան	-	2018թ. ընթացքում	
5	Աջակցություն օրգանա-կան գյուղատնտեսության ծրագրի իրականացմանը	Օրգանական գյուղա-տնտեսական բարձր-արժեք արտադրանքի արտադրության ծավալ-ների և գյուղատնտեսու-թյունում տնտեսավա-րողների եկամուտների ավելացում, սննդա-	Աշոտ Հարությունյան Արմեն Հարությունյան Ռոբերտ Մակարյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպա-նության վարչություն Անասնաբուծության և անասնաբուժու-թյան վարչություն	Ռ.Նազարյան Լ.Տեր-Իսահակյան	-	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		մթերքի արտաքին ապրանքաշրջանառության հաշվեկշռի բարելավում, գյուղատնտեսության ոլորտի մրցունակության մակարդակի բարձրացում		Գյուղատնտեսական կոոպերացիային աջակցության բաժին Սննդամթերքի անվտանգության բաժին Գյուղատնտեսական ծրագրերի մոնիթորինգի և վերլուծության վարչություն	Մ.Խաչատրյան Ա.Շիրվանյան Խ. Աբաջյան			
6	Տավարաբուծության զարգացմանն ուղղված աջակցության միջոցառումների իրականացում	Ներմուծված տոհմային կենդանիների մեծ խմբաքանակ հատկացված տնտեսություններում տոհմասելեկցիոն աշխատանքների իրականացման միջոցով նոր տոհմային տնտեսությունների ձևավորում, գյուղատնտեսական կենդանիների տոհմային և մթերատու հատկանիշների բարելավում և տոհմային մատղաշի աճեցում: Տարեկան 600-650 գլուխ տոհմային մատղաշի աճեցում:	Աշոտ Հարությունյան	Անասնաբուծության և անասնաբուժության վարչություն	Լ.Տեր-Իսահակյան	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ	2018թ. ընթացքում	
7	1.7 Գյուղատնտեսական	ՀՀ–ում բուծվող	Աշոտ	Անասնաբուծության	Լ.Տեր-Իսահակյան	-	2018թ.	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	կենդանիների արհեստական սերմնավորման գործընթացի կանոնակարգման նպատակով համագործակցություն այդ բնագավառում գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների հետ	գյուղատնտեսական կենդանիների գենետիկական ֆոնդի պահպանում, գյուղատնտեսական կենդանիների տոհմային և մթերատու հատկանիշների բարելավում: Տարեկան 25-30 հազ. գլուխ գյուղատնտեսական կենդանիների արհեստական սերմնավորում:	Հարությունյան	և անասնաբուժության վարչություն			ընթացքում	
8	Հանքային պարարտանյութերի մատչելիության բարձրացման ծրագրի իրականացում	ՀՀ մարզերի կողմից ներկայացվող հանքային պարարտանյութերի պահանջարկի ամբողջական բավարարում: Ագրոտեխնիկական պահանջների կատարման նպաստում, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքատվության և արտադրության արդյունավետության բարձրացում	Աշոտ Հարությունյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպանության վարչություն	Ռ.Նազարյան	-	2018թ. ընթացքում	
9	1.9 Գյուղտեխնիկայի մատակարարման մատչելի մեխանիզմների կիրառման միջոցով հավաքակազմի համալրման միջոցառումների իրականացում	Գյուղատնտեսությունում մեքենայացման մակարդակի բարձրացում, գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության ծախսերի կրճատում, ոլորտում արտա-	Ռոբերտ Մակարյան	Գյուղատնտեսության զարգացման ծրագրերի վարչություն Գյուղատնտեսական տեխնիկայի պետա-	Հ.Ծպնեցյան Վ.Ղուշչյան	-	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանո-թագրու-թյուն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակա-տարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		դրողականության բարձրացում		կան տեսչություն Գյուղատնտեսության զարգացման հիմնադրամ	 Գ. Գևորգյան			
10	Համայնքների գյուղատն-տեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունա-կության երկրորդ ծրագրի իրականացում (վարկային ծրագիր)	Բնական կերահանդակ-ների արդյունավետ և համակարգված օգտա-գործում, դաշտային կերարտադրության զարգացում, անասնա-պահության արդյունա-վետության բարձրա-ցում, անասնապահա-կան տնտեսությունների եկամուտների ավելա-ցում: Ռեսուրսների կա-ռավարման ինստիտու-ցիոնալ կառույցների ստեղծում, կոոպերա-ցիայի խթանում: Անասնաբուժական սպասարկման ծառայու-թյունների բարելավում: Արժեշղթայի զարգաց-ման օժանդակություն: Ծրագիրն ընդգրկող հա-մայնքներում գյուղատն-տեսական կենդանիների մթերատվության բարձ-	Աշոտ Հարությունյան	Գյուղատնտեսության զարգացման հիմնադրամ Անասնաբուծության և անասնաբուժու-թյան վարչություն	Գ. Գևորգյան Լ.Տեր-Իսահակյան	ՀՀ տարածքա-յին կառա-վարման և զարգացման նախարարու-թյուն ՀՀ մարզ-պետարաններ	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		րացում 20-25 %-ի չափով						
11	Գյուղատնտեսության ոլորտում տրամադրվող վարկերի մատչելիության բարձրացման, մասնավորապես՝ վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման ծրագրի իրականացում	Գյուղատնտեսությունում ագրոտեխնիկական և զոոտեխնիկական պահանջների կատարման, արդիական տեխնոլոգիաների ներդրման հնարավորությունների ստեղծում, ոլորտի արդյունավետության և գյուղատնտեսական մթերքների մրցունակության բարձրացում: Տոկոսադրույքի սուբսիդավորմամբ տարեկան շուրջ 15 մլրդ դրամի վարկերի տրամադրում	Ռոբերտ Մակարյան Արտաշես Կիրակոսյան	Գյուղատնտեսության զարգացման ծրագրերի վարչություն Ֆինանսատնտեսագիտական և հաշվապահական հաշվառման վարչություն	Հ.Ծպնեցյան Կ.Ավետիսյան	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	2018թ. ընթացքում	
12	Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական կոոպերատիվների ձևավորմանը և գործունեության իրականացմանն աջակցություն՝ պետական ծրագրերի շրջանակներում	Գյուղատնտեսությունում տնտեսավարողների առջև ծառացած խնդիրների համատեղ լուծում, ռեսուրսային ներուժի օգտագործման արդյունավետության բարձրացում, տնտեսավարողների գործունեության պայմանների բարելավում, գյուղատնտեսական արտադրության արդյունավետության բարձրացում	Ռոբերտ Մակարյան	Գյուղատնտեսական կոոպերացիային աջակցության բաժին Գիտական և գյուղատնտեսության աջակցության կենտրոնների համակարգման բաժին Գյուղատնտեսության զարգացման հիմնադրամ	Մ.Խաչատրյան Մ.Աթոյան Գ.Գևորգյան	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ	2018թ. ընթացքում	
13	Գյուղատնտեսության խոր-	Գյուղատնտեսությունում		Գյուղատնտեսության	Գ.Գևորգյան		2018թ.	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	իրդատվական ծառայությունների ծրագրի իրականացում	տնտեսավարողներին ագրոտեխնիկական պահանջների և արդիական տեխնոլոգիաների վերաբերյալ, բնական գործոններով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակների հետևանքների մեղմման ուղղությամբ խորհրդատվության տրամադրում	Ռոբերտ Մակարյան	զարգացման հիմնադրամ Գիտական և գյուղատնտեսության աջակցության կենտրոնների համակարգման բաժին	 Մ.Աթոյան		ընթացքում	
14	Աջակցություն ձկնաբուծական տնտեսություններում նորագույն տեխնոլոգիայի ներդրման ծրագրերի իրականացմանը	Ձկնաբուծությունում ջրի խնայողական ռեժիմի ներդրում, ձկնաբուծական արտադրանքի ծավալների ավելացում: Տարեկան 1-2 ձկնաբուծական տնտեսություններում նորագույն տեխնոլոգիաների ներդրում	Աշոտ Հարությունյան	Անասնաբուծության և անասնաբուժության վարչություն	Լ.Տեր-Իսահակյան	-	2018թ. ընթացքում	
15	Մեղվաբուծության զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում	Մեղվափեթակների, մեղրի արտադրության ծավալների և մեղվաբուծությունից ստացվող եկամուտների ավելացում: Տարեկան 3-5 հազ. մեղվափեթակների և 40-60 տոննա մեղրի արտադրության ծավալների ավելացում	Աշոտ Հարությունյան	Անասնաբուծության և անասնաբուժության վարչություն	Լ.Տեր-Իսահակյան	-	2018թ. ընթացքում	
16	Գերնորմատիվային ջրա-	Ոռոգման ջրի կորուստ-	Աշոտ	Հողերի օգտագործ-	Ա.Բաղդասարյան	ՀՀ Էներգե-	2018թ.	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանո-թագրու-թյուն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակա-տարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	պահանջարկ ունեցող հո-ղատարածքներում ոռոգ-ման արդյունավետ տեխ-նոլոգիաների ներդրում	ների կրճատման, ոռոգ-ման նորմայի կտրուկ իջեցման, սնուցման ռե-ժիմի բարելավման շնորհիվ մշակաբույսե-րի բերքատվության և որակի բարձրացում, հողօգտագործողների եկամուտների ավելա-ցում	Հարությունյան	ման և մելիորացիա-յի վարչություն Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպա-նության վարչու-թյուն	 Ռ.Նազարյան	տիկ ենթակա-ռուցվածքների և բնական պաշարների նախարարու-թյան ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	ընթացքում	
17	ՀՀ տարածքում գյուղա-տնտեսական մշակաբույ-սերի բուսասանիտարա-կան իրավիճակի մշտադի-տարկում և գնահատում (մոնիթորինգ), բույսերի վնասատուների և հիվան-դությունների դեմ պայքա-րի միջոցառումների մշա-կում	ՀՀ տարածքում բույսե-րի վնասակար օրգա-նիզմների հայտնաբե-րում և դրանց հետագա տարածման կանխար-գելում, վնասատուների և հիվանդությունների դեմ պայքարի արդյու-նավետ ձևերի և մեթոդ-ների կիրառման հնա-րավորության ստեղ-ծում, հանրապետության տարածքում բուսասա-նիտարական անվտան-գության ապահովում, կարանտին և կարգա-վորվող ոչ կարանտին վնասակար օրգանիզմ-ների բացահայտում և տարածման կանխար-գելում	Աշոտ Հարությունյան	Սննդամթերքի ան-վտանգության բա-ժին (առաջին կա-տարող՝ՀՀ գյուղա-տնտեսության նա-խարարության սննդամթերքի ան-վտանգության պետական ծառա-յություն) Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպա-նության վարչու-թյուն «Անասնաբուժա-սանիտարիայի և բուսասանիտա-րիայի ծառայու-թյունների կենտ-րոն» ՊՈԱԿ	Ա. Շիրվանյան Ռ.Նազարյան Ն.Բարսեղյան	-	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
18	Բույսերի պաշտպանության միջոցառումների ծրագրի իրականացում	Վնասատու օրգանիզմների կողմից հասցված վնասի տարածման արեալի նվազեցում, կորուստների կրճատում, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքատվության բարձրացում, բուսասանիտարական կայուն վիճակի ապահովում	Աշոտ Հարությունյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպանության վարչություն «Անասնաբուժասանիտարիայի և բուսասանիտարիայի ծառայությունների կենտրոն» ՊՈԱԿ	Ռ.Նազարյան Ն.Բարսեղյան	-	2018թ. ընթացքում	
19	Պատվաստուկների և հակահամաճարակային այլ միջոցառումների համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռքբերման ծրագրի իրականացում	Գյուղատնտեսական կենդանիների և մարդկանց համար առավել վտանգավոր 7 հիվանդության դեմ կանխարգելիչ, 3 հիվանդության դեմ ախտորոշիչ և մեղուների 1 հիվանդության դեմ մշակման միջոցառումների իրականացման համար անհրաժեշտ նյութերի և պարագաների ապահովում	Աշոտ Հարությունյան	Անասնաբուծության և անասնաբուժության վարչություն «Անասնաբուժասանիտարիայի բուսասանիտարիայի ծառայությունների կենտրոն» ՊՈԱԿ	Լ.Տեր-Իսահակյան Ն.Բարսեղյան	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն	2018թ. ընթացքում	
20	Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստումների ծրագրի իրականացում՝ համայնքային անասնաբույժների մասնակցությամբ	Գյուղատնտեսական կենդանիների և մարդկանց համար առավել վտանգավոր 7 կանխարգելիչ և 3 ախտորոշիչ և մեղուների 1 հիվանդության դեմ պայ-	Աշոտ Հարությունյան	Անասնաբուծության և անասնաբուժության վարչություն «Անասնաբուժասանիտարիայի և բուսասանիտարիայի	Լ.Տեր-Իսահակյան Ն.Բարսեղյան	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		քարի միջոցառումների իրականացում: Գյուղատնտեսական կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների կրճատում, անասնահամաճարակային իրավիճակի կայունացում		ծառայությունների կենտրոն» ՊՈԱԿ		ՀՀ մարզպետարաններ		
21	Հանրապետությունում առկա սպանդանոցների կարողությունների օգտագործմանն աջակցություն	Սպառողների համար անվտանգ մսի և մսամթերքի արտադրություն, կենդանիների ու մարդկանց համար ընդհանուր մի շարք վտանգավոր վարակիչ հիվանդությունների տարածման կանխարգելում ու շրջակա միջավայրի աղտոտման նվազեցում	Աշոտ Հարությունյան	Անասնաբուծության և անասնաբուժության վարչություն Սննդամթերքի անվտանգության բաժին	Լ.Տեր-Իսահակյան Ա.Շիրվանյան	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
22	Կենդանիների վարակիչ հիվանդությունների հսկողություն՝ անասնահամաճարակային մշտադիտարկումներ, կենդանիների, կենդանիների և մարդկանց համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչների և կենդանիների անընկալունակության գնահատում	Կենդանիների համար առավել ախտածին և մեծ տնտեսական վնաս հասցնող, ինչպես նաև հանրային առողջությանը սպառնացող վարակիչ հիվանդությունների հայտնաբերում և տարածման կանխարգելում	Աշոտ Հարությունյան	Սննդամթերքի անվտանգության բաժին (առաջին կատարող՝ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն)	Ա.Շիրվանյան		2018թ. ընթացքում	
23	Սննդամթերքի անվտանգության ոլորտի ռիսկերի գնահատման կարողությունների զարգացում	Ռիսկերի գնահատման և վերլուծության գիտական կենտրոնի արդիականացում, միջազգային պահանջներին համապատասխանեցում, ռիսկերի գնահատման ծառայությունների տեսակների և քանակների ավելացում	Աշոտ Հարությունյան	Սննդամթերքի անվտանգության բաժին (առաջին կատարող՝ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն)	Ա. Շիրվանյան		2018թ. ընթացքում	
24	Սննդամթերքում մնացորդային նյութերի հսկողության ծրագրերի իրականացում	Սննդամթերքում արգելված և թույլատրելի սահմանաչափ ունեցող նյութերի հայտնաբերում և դրանց նվազեցման համար նախադրյալների ստեղծում	Աշոտ Հարությունյան	Սննդամթերքի անվտանգության բաժին (առաջին կատարող՝ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն)	Ա. Շիրվանյան		2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
25	Սահմանային վերահսկողության կազմակերպման և իրականացման արդիականացում	Միջազգային պահանջներին համապատասխան սահմանային հսկիչ կետերի շենքային և աշխատանքային պայմաններ, վերանայված սահմանային վերահսկողության ընթացակարգեր՝ սահմանային հսկիչ կետերի շենքային և աշխատանքային պայմանների բարելավման, միջազգային պահանջներին սահմանային վերահսկողության համապատասխանեցման միջոցով	Աշոտ Հարությունյան	Սննդամթերքի անվտանգության բաժին (առաջին կատարող՝ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն)	Ա. Շիրվանյան		2018թ. ընթացքում	
26	Սննդամթերքի անվտանգության ոլորտի լաբորատոր կարողությունների զարգացում	«Հանրապետական անասնաբուժասանիտարական և բուսասանիտարական լաբորատոր ծառայությունների կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի միջազգային պահանջներին համապատասխան հավատարմագրման, լաբորատոր նոր սարքավորումների ձեռքբերման և միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան լաբորատոր ծառայությունների	Աշոտ Հարությունյան	Սննդամթերքի անվտանգության բաժին (առաջին կատարող՝ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն)	Ա. Շիրվանյան		2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		մատուցում, հետազոտությունների տեսակների և քանակների ավելացում						
27	Կենսական կարևորագույն սննդամթերքի տեղական արտադրության խթանում, ինքնաբավության մակարդակի բարձրացում	Ազգային պարենային հաշվեկշռում ընդգրկված հիմնական սննդամթերքի ինքնաբավության մակարդակն էներգետիկ արժեքով հաշվարկված կկազմի՝ 2017թ. 61-63 տոկոս, 2018թ.՝ 64-67 տոկոս, 2019թ.՝ 68-70 տոկոս 2020թ.՝ 71-73 տոկոս 2021թ.՝ 74-76 տոկոս	Աշոտ Հարությունյան Ռոբերտ Մակարյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպանության վարչություն Անասնաբուծության և անասնաբուժության վարչություն Ագրովերամշակման զարգացման վարչություն Գյուղատնտեսության զարգացման ծրագրերի վարչություն	Ռ.Նազարյան Լ.Տեր-Իսահակյան Գ.Ղազարյան Հ.Ծպնեցյան	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ	2018թ. ընթացքում	
28	Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքատարածությունների, բազմամյա տնկարկների տարածքների, գյուղատնտեսական կենդանիների գլխաքանակի ավելացում	Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները և բազմամյա տնկարկների տարածքները կկազմեն՝ հացահատիկային մշակաբույսերինը. 2018թ.՝ 213.0-215.0 հազ. հա, այդ թվում՝ ցորեն.	Աշոտ Հարությունյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպանության վարչություն Անասնաբուծության և անասնաբուժության վարչություն	Ռ.Նազարյան Լ.Տեր-Իսահակյան	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն ՀՀ մարզպետարաններ	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2018թ.՝ 120.0-122.0 հազ. հա, կարտոֆիլ. 2018թ.՝ 34.0-34.5 հազ. հա, բանջարեղեն. 2018թ.՝ 31.0-31.5 հազ. հա, բոստան. 2018թ ՝ 7.2-7.3 հազ.հա, բազմամյա տնկարկներ. 2018թ.՝ 59.0-60.0 հազ. հա: Գյուղատնտեսական կենդանիների գլխաքանակը (տարեվերջին)՝ խոշոր եղջերավորներ. 2018թ.՝ 730.0-735.0 հազ. գլուխ, ոչխարներ և այծեր. 2018թ.՝ 880.0-900.0 հազ գլուխ, խոզեր. 2018թ.՝ 181.0-183.0 հազ. գլուխ:						
29	Բուսական և կենդանական ծագման գյուղատնտեսական մթերքների (հումքի) արտադրության ծավալների ավելացում	Բուսաբուծական և անասնապահական մթերքների համախառն արտադրանքը կկազմի՝ հացահատիկային մշակաբույսեր.	Աշոտ Հարությունյան Ռոբերտ Մակարյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպանության վարչություն Անասնաբուծության	Ռ.Նազարյան Լ.Տեր-Իսահակյան	ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2018թ.՝ 700.0-710.0 հազ.տոննա, այդ թվում՝ ցորեն. 2018թ.՝ 415.0-420.0 հազ. տոննա, կարտոֆիլ. 2018թ.՝ 825.0-835.0 հազ. տոննա, բանջարեղեն. 2018թ.՝ 1135.0-1145.0 հազ. տոննա, բոստան. 2018թ.՝ 310.0-313.0 հազ.տոննա, պտուղ. 2018թ.՝ 395.0-405.0 հազ. տոննա, ընդամենը մսի իրացում (կենդանի քաշով). 2018թ.՝ 200.0-210.0 հազ.տոննա, կաթ. 2018թ.՝ 830.0-840.0 հազ.տոննա, ձու. 2018 թ.՝ 690.0-695.0 մլն հատ:		և անասնաբուժության վարչություն Ագրովերամշակման զարգացման վարչություն	 Գ.Ղազարյան	ՀՀ մարզպետարաններ		
30	Ագրովերամշակման ոլորտում գործող ընկերությունների կողմից պտուղբանջարեղենի և խաղողի գնումների կանխատես-	Պտուղբանջարեղենի և խաղողի կանխատեսվող ծավալներով գնումների ապահովմանը խոչընդոտող գործոնների և առ-	Ռոբերտ Մակարյան	Ագրովերամշակման զարգացման վարչություն Գյուղատնտեսական	Գ.Ղազարյան Խ.Աբաջյան	ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարա-	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	վող ծավալների և տեսականու մոնիթորինգի իրականացում: Գյուղատնտեսական հումքի գնումների ընթացքում օպերատիվ տեղեկատվության պարբերաբար հավաքագրում և ամփոփում	կա խնդիրների բացահայտում և գնումների գործընթացին հնարավորինս աջակցություն	Արմեն Հարությունյան	ծրագրերի մոնիթորինգի և վերլուծության վարչություն		րություն		
31	Սննդամթերքի արտադրության, արտահանման և ներմուծման տեսականու և ծավալների մոնիթորինգի իրականացում	Ըստ տեսականու՝ սննդամթերքի ինքնաբավության մակարդակի գնահատում, այդ ուղղությամբ իրականացվող քաղաքականության հստակեցում	Ռոբերտ Մակարյան Արմեն Հարությունյան	Ագրովերամշակման զարգացման վարչություն Գյուղատնտեսական ծրագրերի մոնիթորինգի և վերլուծության վարչություն Գյուղատնտեսության զարգացման ծրագրերի վարչություն	Գ.Ղազարյան Խ.Աբաջյան Հ.Ծպնեցյան	-	2018թ. ընթացքում	
32	Պտուղբանջարեղեն և խաղող վերամշակող ընկերությունների կողմից գյուղացիական տնտեսությունների հետ հումքի գնման պայմանագրերի կնքմանն աջակցություն, վերջինիս ընթացքի վերաբերյալ օպերատիվ տեղեկատվության հավաքագրում	Գյուղատնտեսական մթերքի երաշխավորված իրացման և դրանց վերարտադրության հնարավորությունների ստեղծում	Ռոբերտ Մակարյան	Ագրովերամշակման զարգացման վարչություն	Գ.Ղազարյան	ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	2018թ. ընթացքում	
33	Ագրոպարենային ոլորտի	Իրացման թիրախային	Ռոբերտ	Ագրովերամշակման	Գ.Ղազարյան	ՀՀ տնտե-	2018թ.	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	միջազգային ցուցահանդեսների վերաբերյալ ոլորտում գործող տնտեսավարողներին տեղեկատվության տրամադրում	և նոր շուկաներ մուտքի ապահովում ու արտահանման ծավալների ավելացում	Մակարյան Արմեն Հարությունյան	զարգացման վարչություն Արտաքին կապերի վարչություն	Ա. Պետրոսյան	սական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ընթացքում	
34	Գյուղատնտեսական մթերքների տոնավաճառների կազմակերպում	Գյուղացիական տնտեսությունների կողմից արտադրված գյուղատնտեսական մթերքների իրացման շահավետ պայմանների ապահովում և ապրանքայնության մակարդակի բարձրացում	Ռոբերտ Մակարյան	Ագրովերամշակման զարգացման վարչություն	Գ.Ղազարյան		2018թ. ընթացքում	
35	Անտառների պահպանության աշխատանքների իրականացում	Անտառների պահպանության միջոցով անտառներում աճող վայրի պտղատու ծառաթփատեսակների վերարտադրության ապահովում	Աշոտ Հարությունյան	Անտառային տնտեսության բաժին	Ա.Պետրոսյան		2018թ. ընթացքում	
36	Գետերի ջրերի վնասակար ներգործության կանխման և վերացման միջոցառումների կազմակերպում ու իրականացում	Ողողումների, ջրածածկման, հողատարման երևույթների կանխման շնորհիվ կայուն եկամուտների ապահովում, հեղեղավտանգ տարածքներում գտնվող հողատարածքների գյուղատնտեսական շրջանառության մեջ ներգրավում	Աշոտ Հարությունյան	Հողերի օգտագործման և մելիորացիայի վարչություն	Ա.Բաղդասարյան	ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտե	2018թ. ընթացքում	

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
37	Սննդամթերքի անվտանգության ոլորտում շահագրգիռ մարմինների համագործակցության ապահովում (տեղեկատվության փոխանակում, սննդային գործոնով պայմանավորված հիվանդությունների ու սննդային թունավորումների դեպքերին, բռնկումներին արձագանքում, միջոցառումների համակարգված իրականացում)	Սննդային գործոնով պայմանավորված՝ հիվանդությունների ու սննդային թունավորումների դեմ պայքարի և կանխարգելման արդյունավետության բարձրացում	Աշոտ Հարությունյան	Սննդամթերքի անվտանգության բաժին (համակատարողը՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայությունն է)	Ա.Շիրվանյան	ՀՀ առողջապահության նախարարություն ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարության	2018թ. ընթացքում	Առաջին կատարողը՝ ՀՀ առողջապահության նախարարությունն է
38	Կերակրի աղում յոդի պարունակության շարունակական մոնիթորինգի իրականացում	Յոդի անբավարարությամբ պայմանավորված հիվանդությունների նվազեցում և կանխարգելում	Աշոտ Հարությունյան Ռոբերտ Մակարյան	Սննդամթերքի անվտանգության բաժին (համակատարողը՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայությունն է) Ագրովերամշակման զարգացման վարչություն	Ա. Շիրվանյան Գ.Ղազարյան	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	2018թ. ընթացքում	
39	Բուսական, կենդանական աշխարհի և բնության հատուկ պահպանվող տարածքների պետական կադաստրի ձևավորման աշխատանքներ	ՀՀ բուսական և կենդանական աշխարհի օբյեկտների քանակական ու որակական բնութագրերի, վիճակի, տարածվածության վերա-	Աշոտ Հարությունյան	Անտառային տնտեսության բաժին	Ա.Պետրոսյան	ՀՀ բնապահպանության նախարարություն ՀՀ գիտությունների	2018թ. ընթացքում	Առաջին կատարողը՝ ՀՀ բնապահպանության

հ/հ	Միջոցառման անվանումը	Նպատակը (խնդիրը)	Իրականացնողները				Ժամկետը	Ծանոթագրություն
			ոլորտը համակարգող	կատարողներ	կատարողների ղեկավարներ	համակատարողներ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		բերյալ համապարփակ տեղեկության առկայություն				ազգային ակադեմիա (համաձայնությամբ)		նախարարությունն է
40	Կարկտապաշտպան միջոցառումների իրականացում	Բնական աղետներից բերքի կորստի նվազում, բուսաբուծությունում վերարտադրության ապահովում, տնտեսավարողների եկամուտների կայունության ապահովում	Աշոտ Հարությունյան Ռոբերտ Մակարյան	Բուսաբուծության և բույսերի պաշտպանության վարչություն Գյուղատնտեսության զարգացման ծրագրերի վարչություն	Ռ.Նազարյան Հ.Ծպնեցյան	ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	2018թ. ընթացքում	Առաջին կատարողը՝ ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարությունն է